

Recenzja pracy mgr. Igora Branowskiego pt. Przepadek świadczenia niegodziwego.

1. Zakres i układ pracy

W rozdziale pierwszym Autor dokonał historycznej analizy kształtowania się treści przepisów dotyczących przypadku niegodziwego świadczenia poczynając od projektu art. 168 lwowskiego kodeksu zobowiązań, poprzez art. 132 Kodeksu zobowiązań, analizę art. 412 k.c. wraz z orzeczeniami SN sprzed okresu nowelizacji tj. przed 1.10.1990 r. i po tym okresie. Autor analizując jeden z komentarzy do art. 412 k.c. przychylił się do stanowiska wyrażonego w literaturze przedmiotu, że przepis ten przed nowelizacją był wzorowany na ustawodawstwie byłego ZSRR a nie na prawie rzymskim (s. 29). Słuszne są spostrzeżenia Autora dotyczące rygorystycznego stosowania przepisu art. 412 k.c. w brzmieniu sprzed nowelizacji do czynności dotyczących obrotu walutą (s. 33). Autor w tym rozdziale dokonał analizy projektowanego art. 127 nowego kodeksu cywilnego oraz z opiniami Rady Legislacyjnej (s. 45 i następne), w efekcie czego doszedł do właściwego wniosku, że projektowana regulacja po ewentualnym wejściu w życie zostanie całkowicie zmarginalizowana w zakresie możliwości przypadku niegodziwego świadczenia na rzecz Skarbu Państwa, gdyż będzie to uzależnione od przeprowadzenia postępowania pomiędzy *solvenssem* a *accipiensem* o zwrot spełnionego świadczenia, które w praktyce nie będzie miało miejsca (uwagi dotyczące skutków wejścia w życie projektowanego przepisu, zostały także powtórzone w rozdziale drugim na s. 95). Rozdział pierwszy w znacznym zakresie ma charakter opisowy. W rozdziale drugim przedstawiony został cel art. 412 k.c. Autor w tym rozdziale poddał analizie dualizm cywilno-karny tego przepisu. Na s. 84 zaprezentowane zostały wnioski dotyczące stanowisk w literaturze przedmiotu dotyczące charakteru cywilistycznego i karno-represyjnego przepisu art. 412 k.c. sprzed i po nowelizacji z 1.10.1990 r. Prawidłowe są uwagi Autora, dotyczące błędnego przyjmowania w praktyce przez sądy, że w przypadku spełnienia się przesłanek przypadku świadczenia dochodzi także do nieważności czynności prawnej, ze względu na sprzeczność czynności z prawem lub zasadami współżycia społecznego (art. 58 k.c.). Pogląd na charakter przepisu art. 412 k.c. jest przedmiotem sporów w literaturze przedmiotu, które Autor przedstawia i analizuje w tym rozdziale a także przedstawia własne poglądy. Autor wskazuje, że samo umiejscowienie przepisu art. 412 w k.c. ma znaczenie drugorzędne a priorytet należy nadać stosowaniu przepisu w praktyce (s. 91). Na następnych stronach 92-95 Autor przeprowadził dyskusję z

